

ΤΡΕΙΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΚ ΤΗΣ Κ. Δ. ΔΙΕΡΕΥΝΩΜΕΝΑΙ

- Α'. Μτθ. κστ' ⁵⁰ «Ἐταῖρε ἐφ' ὃ πάρει:»
 Β'. » ι' ⁹, Μρκ. στ' ⁸, θ' ³ «... Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ
 ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν».
 Γ'. Πρξ. κα' ³, «... ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ ...»

Α'. Μτθ. κστ' ⁵⁰ (Ἐταῖρε. ἐφ' ὃ πάρει)

Ἐν τοῖς περισπουδάστοις «Βυζαντινοῖς καὶ Νεοελληνικοῖς Χρονικοῖς» «Byzantinische—Neugriechische Jahrbücher» (Φεβρ)ίου, σ. 99, 1931), τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δρος Νίκου Βέη, ὁ ἐν Καινιξβέργῃ τῆς Πρωσίας Ἑλλόγιμος Κος Paul Maas πειροῦται ποικιλοτρόπως, ἀφ' ἑαυτοῦ τε καὶ δι' ἄλλων, ἵνα δείξῃ, ὅτι τὸ Α' τῶν β εὐαγγελικῶν ἄνω λογίων «Ἐταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει;», δὲν εἶναι ἐρώτησις, ἀλλ' ἀπλοῦς χαιρετισμός, εὐχή, παρακείμευσι· «φίλε μου, λέγουσα, (πρᾶξον ἢ γεννηθήτω) ἐκεῖνο, δι' ὃ ἦλθες»· ὡσεὶ ἐγράφετο, κατὰ τὰς ἐπὶ τῶν ποτηρίων καὶ κρατήρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιγραφάς «Ἐφ' ὃ πάρει, εὐφραίνου»¹ δηλ. Ἐμπρός, πίνε· εἰς ὑγίαν! Ὅ,τι ἐπιθυμεῖς! Ὅ,τι ἀγαπᾷς!

Ἀλλά, ἡ μὲν γαλλικὴ μετάφρασις τῆς Κ. Δ. (Osterwald, 1898), ὡς καὶ ἡ γερμανικὴ (Dr H. Wiese, 4η ἔκδ., 1921), καὶ ἡ ἀγγλικὴ (Rev. J. R. Dumeloss, M. A., 1920), ὡς ἐρώτησιν προβάλλουσι τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι, πλὴν μόνης, νομίζω, τῆς πατριαρχικῆς ἐκδόσεως, ἐχούσης «Ἐφ' ὃ πάρει», ἄνευ ἐρωτήσεως.

Καὶ ἡ μὲν γαλλικὴ ἐρωτᾷ· «(Mon) ami pour quel sujet est-tu ici?» Ἡ γερμανικὴ· «Freund, wozu bist du gekommen?» καὶ ἡ ἀγγλικὴ· «Friend, where fore art thou come? (R. U. «Friend, do that for wich thou art com?) Ἦτοι, Διὰ τί ἦλθες; Τί θέλεις; Πῶς ἔτσι; Τί εἶναι αὐτά, κακοποιεῖ; Πρὸς τί αὐτὰ τὰ πλήθη, τὰ φῶτα, αἱ μάχαιραι, τὰ ξύλα, ἡ νύξ; Εὐγέ σοι! Οὐαί σοι, προδότα! Ἀφ' ἑτέρου, ὁ τόνος καὶ τὸ ὕφος τὸ ἀπειλητικόν, τὸ ἐλεγκτικόν, ἐν ᾧ ὁ Σωτὴρ ἐλεεινολογεῖ τὸν προδότην, τοὺς ἀρχιερεῖς, τὰ καταδιώκοντα αὐτὸν πλήθη, τοὺς ὄχλους, πρὸ δὲ πάντων, τὸ ἀντίστοιχον τοῦ ἱερ.

1. A. Deissmann, Licht vom Osten ², 1923, 100ff.

Λουκᾶ, κβ⁴⁸ «... Ἰούδα φιλήματι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
δως;» ὡς καὶ τὸ «Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις ὡς
ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με...»,
τρανότατα μαρτυροῦσιν ὅ,τι ἐρωτᾷ. Ἐν τούτοις, τὸ ἄφοβον Αὐτοῦ, ὡς
Θεοῦ, τὴν παρῶσιαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀοργησίαν καὶ ἀμνησικακίαν, τὴν
ἀνεξικακίαν καὶ φιλανθρωπίαν Αὐτοῦ, καὶ τὸ συμπαθὲς δεικνύς ὁ Κύ-
ριος, καὶ ἀντιμαρτυροῦν τὸν προδότην, ἐν θεϊκῇ ψυχραμίᾳ, καὶ ὡς Πανά-
γαθος, ἐφαρμόζων τὸ προδιδαχθὲν ὑπ' αὐτοῦ «Ἀγιάετε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν (Μτθ. ε⁴⁴, Λουκ. στ^{37, 35}), καὶ «νικῶν ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακὸν»
(Ρωμ. β²¹), θεραπεύει τὸ ὑπὸ τοῦ θερμοσυροῦ Γέτρον ἐκκοπὲν ὠτίον
τοῦ Μάλχου (Λουκ. κβ⁵¹), παραδεικνύων, ὅτι *προθύμος* πίνει τὸ ποτή-
ριον τοῦ Πατρὸς (Ἰωάν. Μ¹) «... ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν...
ἔατε ἕως τούτου καὶ ἀπάμεινον; τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν».

Δὲν προσφωνεῖ ὅμως τὸν προδότην ὁ Σωτὴρ, ὡς συνήθως, διὰ
τοῦ «Μαθητᾶ!» ἢ «τεκνίον!» ἢ φίλε, ἢ ἀδελφέ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐπιπλη-
κτικωτέρου, τοῦ καὶ ψυχροτέρου «ἐταῖρε!» = ἀνθρῶπε! σύντροφε! Ὡ-
σύ!, τὸ ἀσυμπαθὲς δηλῶν καὶ τὴν ἀποστροφὴν Αὐτοῦ κατὰ τῶν τε-
λουμένων! Ὡστε, οὔτε περὶ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς πρὸς αὐτὰς ὁμοι-
ότητος πρόκειται καὶ συγγενείας, τῶν ἐπὶ κυπέλλων ποτηρίων καὶ κρα-
τήρων ἀναγραφομένων, ἀλλ' οὔτε περὶ εὐχῆς καὶ παρακελεύματος,
ἀλλὰ περὶ ἐρωτηματικῆς ἀπειλῆς τῆς καὶ δυνατωτέρας, ὅποῦν καὶ
αὐτὸς ὁ γράφων ἐν ὑποσημειώσει προστίθῃσι, τὴν τοῦ Νικολάου Με-
σαρίτου «Ἐγώ, δ' ἐφ' ᾧ πάρεσι; διηρώτων κασίγητε; Διὰ τὴν γεινα-
μένην... μὲ ἀντεφώνει». Πρόκειται περὶ ἐρωτηματικῆς ἀντιφωνή-
σεως καὶ ἐπιτιμῆσεως, πρὸ τῆς φοικτῆς ἐκείνης τῶν φρονετῶν ὄχλα-
γωγίας. Ἡ προδοσία αὕτη, προβλεπομένη, ἠνάγκασε τὸν Ἀπαθῆ,
ἀνθρωπίνως νὰ ἰδρώσῃ, νὰ ἀγωνιᾷ, νὰ παρακαλῇ τὸν Πατέρα Του,
γονυκλιτῶς, ἐν προσευχῇ, πρὸ τοῦ φηβεροῦ τούτου δράματος, κατὰ
Θεοῦ θανατουμένου «... Ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς Αὐτοῦ, ὡσεὶ θρόμβοι
αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν...» καὶ «γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ,
ἐκτενέστερον προσήχετο» (Λουκ. κβ⁴¹⁻⁴⁴).

Β'. Μτθ. ε⁹, Μρκ, στ⁸, Λουκ. θ⁵.

«...Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζω-
νας ὑμῶν..., Μὴ θελήσητε νὰ ἔχητε, νὰ ἀποκτήσητε, παραγγέλλει ὁ
Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ, εἰς τὸ κήρυγμα ἐξαποστελλόμενος, χρυ-
σόν, μηδὲ ἄργυρον, οὔτε διὰ χρυσᾶ δηλ. καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα νὰ

φροντίσητε καὶ πρόμηθευθήτε, ἀλλ' οὔτε διὰ χάλκινα, διὰ λεπτοὺς παράδες, ψιλὰ νομίσματα, κερμάτια εἰς τὰς ζώνας σας, ἤτοι εἰς τὰ βαλάντια (κεμέρια σας)· ἢ ζώνη ἦτο ἅμα καὶ βαλάντιον ὡς γνωστόν· ἐφ' ᾧ καὶ μεταφράζει ἡ γερμανικὴ ΚΔ ὧδε· «Verschaffet euch, γράφουσα, kein Gold, noch Silber, noch klein Geld in eure Gürtel»· καὶ αὐτὸς δὲ ἤδη ὁ Πλάτων, ἔγραφε «... καὶ ὑπεζωομένης ζώνην, χαλκοὺς ἔχουσαν». Ἐπίσης καὶ ὁ Ὀράτιος (Ἐπιστολ. ΙΙ, 2 40)· «... Θὰ σὲ ἀκολουθήσῃ, ὅπου θέλεις, ὁ ἀπολέσας τὴν ζώνην του, = τὸ βαλάντιόν του, θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς. «Μηδὲν αἴρετε, γράφει γενικώτερον καὶ ὁ ἄγ. Ἀπόστολος Λουκᾶς· μήτε θάβδον, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν... (θ'³). Ἦτο σύνηδες τότε νὰ ἐφοδιάζωνται διὰ τὸν δρόμον, δι' ἄρτων θερμῶν, καὶ ἀσκῶν οἴνου. (Ἰησ. Ναυῆ, θ'¹⁰), ἀλλ' ἐδῶ τώρα ὁ Σωτὴρ ἐννοεῖ, θελεῖ τοὺς Ἀποστόλους Του ἀμερίμους, ἀδεδεμένους, ἐλευθέρους, ἐλαφροὺς, περιορισμένους καὶ κηρύσσοντας καὶ θεραπεύοντας τοὺς ἀσθενεῖς (Λουκ. θ'² κ. ἐξ.). Καὶ σήμερον δὲ πολλοὶ τῶν βρακοφορούντων, ζωναρίοις πλατεοῖς, χρωματιστοῖς, περιτυλίσσοντες τὴν δσφύν, ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ τῆς κοιλίας ἐνσφηνοῦσι τὸ καλῶς περιεσφιγμένον αὐτῶν βαλάντιον, τὸ πουργι τῶν (σακκοῦλαν)... Τοῦτο λοιπὸν ἀκριβῶς τὸ λόγιον τοῦ Κυρίου, ἐρμηνεύων ὁ ὄσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ἐν τῇ Μεγάλῃ αὐτοῦ Κατήχησει (Κατήχησις 20η), μεταξὺ τῶν ποικίλων ἐκεῖ ἀσθητῶν ἐλέγχων, οὓς δριμύτως ἀπευθύνει πρὸς τοὺς μαθητάς του, ἰδία κατὰ τῶν κ μψευομένων νεωτέρων μοναχῶν του, τοῦ ὑπερέτρου ἐξωραϊσμοῦ τῆς κόμης. τῶν πολυτελῶν αὐτῶν ἐνδυμάτων, ... τῶν θηλυπρεπῶν κοσμημάτων, μαχαιρῶν καὶ ζωνῶν ... τῶν ἐκ χαλκοῦ κλειδίων αὐτῶν ἴσως χαλκουργήμασι περιέργοις ἐστολισμένων, παραδόξως λίαν, γράφει νουθετῶν ἐν ἐπιπλήξει, ταῦτα:

«... Πῶς δέ, καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπαγορεύσαντος, μετὰ τῶν ἄλλων ἡμῖν, μηδὲ τὴν τοῦ χαλκοῦ ἐν τῇ ζώνῃ κήσασθαι (κτῆσιν, ἴσ.). ὡς ἐπιλαθόμενοι τῆς ἐντολῆς, τοῦτο πράσσομεν; Κἂν γὰρ τοῦ χαλκοῦ τὸ εἶδος ἐν τῇ ζώνῃ σου οὐ πάρεσιν, ἀλλὰ περὶ τὴν ζώνην, ἢ ἐν τῷ μαχαιρίῳ, ἢ ἐν τῷ κλειδίῳ καὶ ὁ αὐτὸς ἀποδέδεικται λόγος κἂν βραχὺ τι ὅτι ὄλωσ οὐ καθαρούμεν...»

Ἐνῶ ἀπαγορεύει ὁ Κύριος χρῆσιν χαλκοῦ καὶ περικόμφων ἐξ αὐτοῦ ποικίλων χαλκουργημάτων ἐν ταῖς ζώναις, ἐν τούτοις σεῖς οἱ μαθηταί μου, λέγει ἀπειλῶν ὁ ὄσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, σεῖς καὶ ζώνας (τὰς κοινὰς, ὡς φορεῖτε) καὶ τὰ μαχαιρίδιά σας τὰ ἐν αὐταῖς ἢ

τὰ περικρεμάμενα καὶ τὰ κλειδιά (τοῦ κελλιοῦ σας, ἴσως), ποιήματα ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου, τοῦ χαλκοῦ. ἐξωραΐζετε καὶ περικοσμεῖτε. Ὡστε οὕτως ἀντελήφθη τὸν ἐν λόγῳ «χα λ κ ό ν. . ἐν ταῖς ζώναις», διορθούμενος τὰ νεανιεύματα τῶν ἀπρεπῶς κομπυσομένων μοναχῶν του, ὁ πολὺς οὗτος Ὁσ. Θεόδωρος.

Γ'. Πρξ. κα³.

«Ἄναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλειπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν. .». Ἡ συνήθη γραφή, ἢ κοινὴ εἶναι αὕτη. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Jacquier, «Les actes des Apôtres», Paris, 1926», γράφει «ἀναφανέντες», μετὰ τῶν κωδίκων AB*CEHPL, καὶ ἐξηγεῖ αὐτὸ ὡς ἀορ. παθ τῆς μετοχῆς «Puis, étant arrivés en vue de Chypre...», ἀφ' οὗ δηλ. κατέστη, ἐγένετο ὄρατὴ ἢ Κύπρος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν... «ὅταν ἢ Κύπρος ἀνεφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα...». Ἐν τούτοις, ὁ ἡμέτερος Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος, μόνος αὐτός, μοὶ φαίνεται, γράφει, ἐν τῇ λέξει «ἀναφαίνω» τοῦ ἑλληνικοῦ αὐτοῦ Λεξικοῦ, ἐν τῇ 3ῃ ἐννοίᾳ, τάδε :

3) (ἀντίθ. τῷ ἀποκρύπτω=βλέπω, ξανοίγω μακρόθεν, (κυρ τὴν ξηράν, ὅταν πλέω) καὶ ἀναγράφει τὸ χωρίον τοῦτο, ὡδε· «ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον (Γρφ.)=ξανοίξαντες δὲ μακρόθεν, ἰδόντες.. τοῦθ' ὄπερ ἴσως εἶναι καὶ τὸ π ά ν τ ω ν ὀρθότερον. Ἡ γαλλικὴ μετάφρασις Osterwald ἔχει· Puis ayant découvert l'île de Chypre. . Ἡ γερμανικὴ· «Nachdem wir aber Zypern gesichtet.. hatten., καὶ ἡ ἀγγλικὴ· Now when, we had discovered Cyprus...»

*Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγ. Διονυσίου, Ἄθω

Αὐγουστος 1931

† Ἀρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΔΥΟΝΥΣΙΑΤΗΣ